

2022-05-19
Ju2022/01785

Justitiedepartementet

Migrationsverket
601 70 Norrköping

Uppdrag till Migrationsverket att analysera och föreslå insatser för att stödja återvandring och frivilligt återvändande till Ukraina

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Migrationsverket att analysera behovet av insatser för att stödja återvandring och frivilligt återvändande av de ukrainska medborgare som har sökt skydd i Sverige. I uppdraget ingår att ta fram förslag på vilka insatser som skulle kunna erbjudas.

I uppdraget ingår följande två delar:

1. Analysera behovet av insatser för ukrainska medborgare i Sverige som vill återvända till sitt hemland under tiden som massflyktsdirektivet är aktiverat och föreslå lämpliga insatser. Migrationsverket ska även bedöma hur många personer som kommer att vilja återvända under tiden de har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.
2. Analysera behovet av insatser för frivilligt återvändande av ukrainska medborgare efter att massflyktsdirektivet har avaktiverats, eller efter lagkraftvunnet avlägsnandebeslut, och föreslå lämpliga insatser.

Analyserna ska innehålla konsekvensbeskrivningar och kostnadsuppskattningar av de eventuella insatser som föreslås. Migrationsverket ska i första hand undersöka om det är lämpligt att använda befintliga stödmekanismer.

I båda dessa delar ska Migrationsverket beakta hur andra länder, fram för allt EU-länder, hanterar frågorna om återvandring och återvändande vad gäller

ukrainska medborgare. Vidare ska arbetet på EU-nivå beaktas. I arbetet bör Migrationsverket även beakta tidigare erfarenheter av återvandring från Sverige tex. efter kriget på västra Balkan. Myndigheten ska även särskilt beakta och nyttja möjligheten att finansiera insatser med hjälp av extern finansiering.

Migrationsverket ska under uppdraget samverka med Regeringskansliet (Justitiedepartementet). Slutredovisning av uppdraget ska ske senast den 9 juni 2022 av den första delen och senast den 31 augusti 2022 av den andra delen.

Skälen för regeringens beslut

Situationen som uppstått till följd av Rysslands krig i Ukraina har medfört ett enormt mänskligt lidande. Många människor har sökt sig till EU och fått skydd enligt massflyktsdirektivet.

EU och dess medlemsstater ställs inför nya frågor då massflyktsdirektivet inte tidigare har aktiverats. Enligt massflyktsdirektivet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att möjliggöra frivilligt återvändande för personer som åtnjuter tillfälligt skydd eller vilkas tillfälliga skydd har upphört. I det kortare perspektivet finns indikationer om att vissa som kommit till Sverige vill återvända hem så snart möjlighet ges, även innan det tillfälliga skyddet upphör. I det längre perspektivet finns ett antal scenarion för vad som kan hända när det tillfälliga skyddet upphör. Genom att på ett tidigt stadium analysera alternativa stödinsatser och skapa en institutionell beredskap för att stödja personer som frivilligt vill återvända till Ukraina ökar förutsättningarna för ett välfungerande och frivilligt återvändande.

Mycket av arbetet med att stödja ett frivilligt återvändande kommer med all sannolikhet att ske samordnat inom EU. Det är dock av vikt att i ett tidigt skede göra en analys av förutsättningarna i Sverige och vilka insatser som är

ändamålsenliga i den nationella kontexten då de institutionella, juridiska och administrativa förutsättningarna skiljer sig åt mellan länder.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Maria Lyth

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Utrikesdepartementet/FMR
Justitiedepartementet/L6, PO och IAS
Finansdepartementet/BA
Kulturdepartementet/CSM